



Eesti Ornitoloogiaühing BirdLife Estonia



Lp Risto Reilson
Keskkonnaministeerium
Risto.Reilson@envir.ee

digiallkirja kuupäev

Sama:
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Märgaladel ja nende puhvertsoonis pliihaavlite keelustamise määruse kirjalik hääletus REACH komitees

Aitäh, et küsisite Eesti Ornitoloogiaühingu seisukohta Euroopa Komisjoni REACH komitees 15. juulini toimuva kirjaliku hääletuse osas, kus kaalumisel on märgaladel ja nende ümbruses pliiisisaldusega haavlite kasutamise keelustamise eelnõu.

Eesti Ornitoloogiaühing peab väga oluliseks, et Eesti annab kirjalikus hääletuses eelnõule oma toetuse. Põhjused on toodud allpool.

1. Plii toksilisus elusorganismidele, sealhulgas inimesele on tõendatud väga paljude teadustöödega. Pliil ei ole tervisekaitseliselt (sh looma tervise kaitseliselt) ohutut piinormi, see on toksiline igas kontsentratsioonis. Igal aastal viiakse Euroopa märgaladel pliihaavlite kasutamisega keskkonda 4000 tonni pliid, mille tõttu sureb hinnanguliselt miljon veelindu aastas.

2. Euroopa Kemikaalide Agentuur (ECHA) on koondanud teaduslikud tõendid plii kahjulikkusest ja viinud läbi avaliku konsultatsiooni pliihaavlite kasutamise keelustamiseks märgaladel, saanud 2018. aastal põhjaliku taustadokumendi Riskide Hindamise Komiteelt (RAC) ja Sotsiaalmajanduslike Analüüsides Komiteelt (SEAC). Eeltoodu oli piisavaks aluseks Euroopa Komisjonile seadusandliku initsiatiivi võtmiseks ning on piisav alus liikmeriikidele ja Euroopa Parlamendile, et keeld pliihaavlite kasutamiseks märgaladel ja nende ümbruses jõustuks. Määruse eesmärk on väga toksilise keemilise ühendi keskkonda viimise oluline piiramine. Oluline on, et keskkonna mürgitamine toimub mitte ühiskonnale esmatähtsate vajaduste rahuldamiseks, vaid meelelahutusliku hobi, jahipidamise käigus.

Veski 4, 51005 Tartu, Eesti
Tel.: 7422195
E-post: eoy@eoy.ee, www.eoy.ee
Arveldusarve 1120263328 Swedbank
Reg nr 80041898

3. Tähtis argument üldise regulatsiooni kehtestamiseks on ühiste ja võrdsete keskkonnanõuete järgimise vajadus Euroopa Liidus ning EL rahvusvaheline kohustus AEWA kokkuleppe art 4.1.4. täitmiseks pliihaavlite kasutamine märgaladel lõpetada¹. Valdav osa Euroopa Liidu riike on AEWA leppega ühinenud (Austria, Malta ja Poola ei ole, Kreekas on lepe ratifitseerimata), kuid ainult osades neist on pliihaavlite kasutamine märgaladel tänaseks keelatud. Kui EL ei suuda tagada oma liikmesriikide toimimist vastavalt rahvusvaheliselt kokku lepitud, kannatab EL maine (senise) keskkonnaasjades eestkõnelejana oluliselt.

4. Eestis on pliihaavlite kasutamine veelinnujahil keelatud alates 2013. aastast. See ei vasta üheselt määrusega kavandatava piirangu ulatusele. Ühelt poolt on meil kehtiv piirang laiem, hõlmates veelinnujahti põllumajandusmaadel, mis ei ole märgalad. Samas lubab praegune jahiseadus ja -eeskiri pliihaavlite kasutamist teiste ulukite jahil, sealhulgas märgaladel.

Arvestades, et ainuvõimalik tee keskkonna saastamise vähendamiseks toksilise pliiga ja inimtervise hoidmiseks on pliilaskemoonast täielik loobumine, peame Eesti puhul vajalikuks ja samas ka proportsionaalseks pliihaavleid sisaldava moona kasutamise ja omamise keelustamist kõikjal, nii märgaladel kui mujal. Määruse eelnõu soosib seda, andes suure märgalade osakaaluga riikidele (sh Eesti) võimaluse kasutada üks aasta pikemat üleminekuaga.

Põhjendused:

- a) Pliihaavlitele on olemas mittetoksilised alternatiivid, mis on ka Eestis laialdaselt kättesaadavad ja mida meie jahimehed on harjunud juba aastaid veelinnujahil kasutama. Neist terashaavleid sisaldav moon on pliimoonaga umbes sama hinnaga.
- b) Eesti Jahimeeste Selts (EJS) on juhatuse tasemel teatanud², et jahinduse suund Eestis on saavutada täielik pliimoonast loobumine aastast 2030. Otsustamisel olev EL määrus viiks meid EJS osundatud suunas, lõpetades pliihaavlite kasutamise.
- c) täielik loobumine pliihaavlite kasutamisest lihtsustab ja tõhustab oluliselt keskkonnajärelevalvet ja väldib vaidlusi selle üle, kas üldse jahti peeti, kas pliihaavlitega peeti jahti 100 meetri kaugusel märgalast või sellele lähemal jms. Pliihaavlitest täielik loobumine muudab selgemaks ka praeguse olukorra, kus pliihaavlitega padrunid võivad kaasas olla ka linnujahil, kuna samas võib tekkida võimalus väikekiskja laskmiseks.

Eesti Ornitoloogiaühing eeldab, et Eesti esindaja poolt 23.06.2020 REACH komitees antud indikatsioon, et Eesti on määruse vastu või jääb erapooletuks, oli arusaamatus. Me ei näe riiklikke ega Euroopa Liidu üleseid huvisid, mida määruse jõustumine võiks riivata. Jahindus on hobi, mis ei tohi toksilise laskemoona keskkonda viimisega kahjustada loodus- ja keskkonnakaitseliste eesmärkide saavutamist, veel vähem aga ohustada inimeste tervist. Eriarvamused puhvertsooni vajalikkuse või ulatuse üle ega muud detailid ei tohi hägustada peamise eesmärgi saavutamist, milleks on parem loodushoid ja rahvatervis. Eesti Ornitoloogiaühing soovib, et Eesti toetaks kirjalikul hääletusel määruse eelnõud.

¹ https://www.unep-awa.org/sites/default/files/basic_page_documents/agreement_text_english_final.pdf

² <http://www.ejs.ee/wp-content/uploads/2019/11/protokoll241019.docx>

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Margus Ots
Eesti Ornitoloogiaühingu juhataja

Veljo Volke, Eesti Ornitoloogiaühingu linnukaitse programmijuht, 5615 7088; veljo.volke@eoy.ee

Veski 4, 51005 Tartu, Eesti
Tel.:7422195
E-post: eoy@eoy.ee, www.eoy.ee
Arveldusarve 1120263328 Swedbank
Reg nr 80041898